

IMPACTUL SERVICIILOR DE SALUBRITATE DIN ROMÂNIA ASUPRA CONDIȚIILOR DE HABITAT ȘI A CALITĂȚII VIEȚII – STUDIU DE CAZ: MUNICIPIUL BUCUREȘTI –

DUMITRU CHIRIAC
CRISTINA HUMĂ

În momentul de față, România se confruntă cu un management necorespunzător al deșeurilor, mai ales al celor urbane, fapt ilustrat, între altele, de starea nesatisfăcătoare de igienă a majorității localităților noastre. Între acestea se numără și cea mai mare aglomerare urbană a țării – Municipiul București –, unde poluarea cu deșeuri este deosebit de vizibilă prin gunoaiile prezente atât pe străzi, cât și în spațiile verzi sau cele neocupate de clădiri.

Problemele urmărite în lucrare au avut în vedere evidențierea factorilor care influențează starea de igienă a orașului, modul de realizare a serviciilor de salubritate, percepția populației și opiniile diferiților actori implicați în actul de salubritate asupra stării de curățenie a orașului, programele inițiate de autoritățile de mediu, de autoritățile administrației locale, de operatorii de servicii și de organizațiile nonguvernamentale privind, în special, educarea, stimularea și conștientizarea populației pentru îmbunătățirea salubrității orașului.

Urbanizarea constituie fenomenul actual cu cele mai profunde implicații pentru scara și modelele consumului, ceea ce conduce la o cerere crescândă de energie și resurse naturale. Orașul, luat în ansamblul său, se comportă ca un organism care „absoarbe mult, dar transformă și aruncă în aceeași măsură” (J. Beaujeau-Garnier, G. Chabot, 1971, p. 330).

Procesele metabolice care au loc la nivelul organismului urban generează o creștere continuă și foarte diversificată de deșeuri. Ca urmare, realizarea igienei urbane, prin colectarea și eliminarea acestora, devine o problemă majoră cu care se confruntă, în special, municipalitățile marilor aglomerații urbane de pe glob. Iată de ce problematica serviciilor de salubritate în relație cu calitatea vieții ocupă un loc distinct sub toate cele trei aspecte ale sale: ecologice, economice și sociale.

În cazul României, igiena urbană constituie unul dintre aspectele negative care caracterizează majoritatea localităților și, mai cu seamă, marile noastre orașe. Deși 1 ianuarie 2007 reprezintă momentul aderării României la Uniunea Europeană, problema salubrității localităților înregistrează încă progrese modeste. În această situație se află și Municipiul București, oraș-capitală, care reprezintă cea mai mare aglomerare urbană a României, cu o populație de 1 924 959 de locuitori,

în anul 2005, adică 8,9% din populația totală a țării sau 16,2% din populația noastră urbană.

Prin funcțiile sale complexe (politico-administrative, financiare, comerciale, industriale, culturale, turistice), orașul-capitală București constituie un pol de convergență majoră în cadrul sistemului urban național (Veselina Urucu, Daniela Nancu, 1990). Acest fapt explică hiperdezvoltarea Bucureștiului, care, comparativ cu următorul oraș în ierarhia urbană (Iași), este de circa 6 ori mai mare. În acest context, Bucureștiul este un mare producător de deșeuri municipale (menajere, industriale, din comerț și instituții, stradale etc.), a căror colectare și eliminare ridică însă serioase probleme atât din partea serviciilor de salubritate, cât și din partea producătorilor (populație, industrie, comerț etc.).

Articolul de față este un studiu de caz privind problema igienei urbane și a serviciilor de salubritate, la nivelul celui mai mare oraș al țării. Obiectivele urmărite, care conturează și structura lucrării, au avut în vedere următoarele aspecte:

- evidențierea factorilor care influențează, în cazul unei mari aglomerări urbane, starea de igienă a orașului și discrepanțele care apar în plan teritorial;
- modul de realizare a serviciilor de salubritate (aspecte de ordin calitativ și deficiente);
- percepția populației și opiniile diferiților actori implicați în actul de salubritate asupra stării de curățenie a orașului;
- programele inițiate de autoritățile de mediu, de autoritățile administrației locale, de operatorii de servicii și de organizațiile nonguvernamentale privind, în special, educarea, stimularea și conștientizarea populației pentru îmbunătățirea salubrității orașului, prin acțiuni de reducere a cantităților de deșeuri și de recuperare și valorificare a unor materiale utile.

Toate aceste analize au avut în vedere faptul că aderarea la Uniunea Europeană impune respectarea unor condiții în domeniul politicilor urbane, referitoare la buna gospodărire la scară locală, vizând ridicarea calității vieții populației.

Metodologia adoptată pentru elaborarea lucrării a avut la bază documentarea și realizarea de interviuri cu factorii implicați în realizarea actului de salubritate. Acestea au fost completate cu date prezentate pe internet de diferite instituții, date referitoare la unele programe și acțiuni întreprinse pe linia salubrității, precum și sesizările și propunerile populației de îmbunătățire a igienei urbane.

Referitor la **salubritatea menajeră** a unui oraș, în general, și a unui oraș mare cum este Bucureștiul, în special, trebuie precizat faptul că aceasta este influențată de numeroși factori, între care se pot menționa: numărul locuitorilor, distribuția spațială a populației (densitatea) în cadrul spațiului intravilan, structura și particularitățile spațiului construit, configurația și gradul de modernizare a rețelei stradale, dotarea tehnico-edilăritară, gradul de acoperire cu servicii de salubritate și calitatea acestor servicii, nivelul de trai al populației, nivelul de civilizație și spiritul civic al locuitorilor.

În ceea ce privește numărul de locuitori, populația Bucureștiului, de peste 1,9 milioane de locuitori, trăiește într-un spațiu de 238 kmp, ceea ce determină o densitate medie de 8 099 loc./kmp. Este o densitate mare, care plasează capitala României în topul celor mai aglomerate orașe din Europa (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Indicatori demografici ai principalelor orașe europene

Orașul	Anul	Suprafața – kmp	Populația – număr –	Densitatea populației – locuitori/kmp –
A	1	2	3	4
Amsterdam	2003	219	738763	3 372
Barcelona	2003	101	1 582738	15 677
Berlin	2003	892	3 388477	3 800
Budapesta	2003	525	1 705309	3 247
București	2005	238	1 924959	8 099
Dublin	2003	922	1 004614	1 089
Hamburg	2003	755	1 734083	2 296
Lisabona	2000	1 055	1 875600	1 777
Londra	2001	1 584	7 188000	4 539
Madrid	2003	607	3 162304	5 209
Paris	1998	12 012	11 088200	923
Praga	2003	496	1 165581	2 351
Roma	1999	5 352	3 813500	713
Varșovia	2001	494	1 609800	3 257
Viena	2003	415	1 598626	3 853

Sursa: București – Anuar Statistic 2005, INS.

În cuprinsul Capitalei, densitatea populației are valori diferite, funcție de suprafața sectoarelor administrative și de numărul de locuitori ai acestora (tabelul nr. 2).

Tabelul nr. 2

Organizarea administrativă, populația și densitatea populației Municipiului București – 18 martie 2002

	Suprafața – kmp –	Populația – număr –	Densitatea populației – locuitori/kmp –
Mun. București	238	1 926 334	8 094
Sector 1	70	231 437	3 306
Sector 2	32	360 680	11 271
Sector 3	34	391 235	11 507
Sector 4	34	294 247	8 654
Sector 5	30	272 305	9 077
Sector 6	38	376 430	9 906

Sursa: București – Anuar Statistic, 2005, INS.

Densitatea mare de populație care caracterizează Capitala își pune, de cele mai multe ori, amprenta asupra stării de igienă a orașului, depășind, în numeroase cazuri, eforturile Primăriei și ale operatorilor de servicii de salubritate.

Starea de salubritate a Bucureștiului, departe de se ridica, în momentul de față, la nivelul standardelor europene este influențată, pe lângă nivelul ridicat de supraaglomerare demografică, de structura urbană și stradală, ca rezultat al evoluției teritoriale și urbanistice, în decursul îndelungatei sale istorii. „Astăzi orașul este un amestec de vechi și nou, tradițional și modern, oriental și occidental, fapt care îi dă, pe de o parte, aspectul unei metropole eclectice și neorânduite, conferindu-i, pe de altă parte, originalitate și farmec” (www.pmb.ro).

La Recensământul populației și locuințelor din 2002, Bucureștiul avea un număr de 113 602 clădiri și 779 094 de locuințe, dispuse în 33 de cartiere și care, conform Radu Săgeată și colab. (2004, p. 77 și următoarele), se grupează în patru tipuri de zone rezidențiale, și anume:

- **Zona centrală a orașului**, cu funcțiuni specifice, din care rezultă atributele de capitală ale Bucureștiului. Este o zonă a marilor contraste arhitectonice, unde construcțiile ultramoderne coexistă cu clădiri din „centrul istoric”, multe degradate sau abandonate, cu curți pline de gunoaie, în care și-a găsit adăpost o populație, în cele mai multe cazuri, cu un statut social incert.

Prin programul inițiat de Primăria Generală a Capitalei, denumit *Un București frumos*, urmează ca centrul istoric să fie reabilitat, în cel mai scurt timp, atât din punct de vedere urbanistic, cât și funcțional, ceea ce va conduce și la îmbunătățirea stării de salubritate în această parte a orașului.

- **Zona rezidențială veche**, relativ concentrică față de prima, amplasată atât în partea centrală a orașului, cât și la periferia acestuia, în care predomină clădirile cu puține etaje, în alternanță cu construcții individuale. Este zona care, la periferia Capitalei, cuprinde o serie de cartiere sărace (Chitila, Ferentari, Rahova, Ghencea, Giulești etc.), lipsite, în multe cazuri, de canalizare și alimentare cu apă și cu străzi chiar de pământ, ceea ce, în anumite părți, le imprimă un aspect semirural. Această situație își pune amprenta, în mod evident, și asupra stării de igienă a orașului, populația, de cele mai multe ori săracă, confruntându-se cu grave probleme de salubritate, create de depunerea necontrolată a deșeurilor, depozitate în special pe terenurile virane.

- **Marea zonă rezidențială a orașului**, alcătuită din cartiere noi, așa-numitele „cartiere-dormitor” (Balta Albă, Drumul Taberei, Berceni, Militari ș.a.) construite în perioada socialistă, cuprinde blocuri cu regim de înălțime de 4–10 etaje. Se apreciază că aproximativ 60% din populația Bucureștiului locuiește în astfel de clădiri. Această zonă se caracterizează prin densități mari demografice și de construcții, prin suprafața mică a spațiilor verzi și a parcurilor, elemente care generează probleme mari de confort și igienă urbană.

- **Zone rezidențiale noi și de perspectivă**, apărute după 1989 prin dezvoltarea orașului, datorită noului comportament spațial atât al familiilor care își construiesc locuințe pentru îmbunătățirea confortului și a calității vieții, cât și al firmelor, care ridică construcții pentru diferite activități economice. Expansiunea

urbană a determinat fie apariția de noi cartiere de locuințe, fie spații comerciale sau de producție în zona de periferie a Capitalei (Daniela Plăcintescu și colab., 2005). Noile zone rezidențiale se remarcă atât prin arhitectura modernă, cât și prin gradul înalt de igienă urbană, impus, mai ales, de statutul social al proprietarilor.

Oglinda igienei urbane a unei localități reflectă, pe lângă nivelul de **salubritate menajeră** (salubritatea deșeurilor menajere de la populație și de la agenții economici) și pe cel al **salubrității stradale**, care are ca scop principal realizarea și menținerea igienei căilor de comunicație, în scopul ridicării gradului de confort citadin. Salubritatea stradală este cea care pune, în final, calificativul de „oraș curat” sau „oraș murdar”.

Realizarea calitativă a unui serviciu de salubritate stradală depinde, pe lângă dotarea tehnică a operatorilor, de starea rețelei de drumuri din cadrul unei localități și, nu în ultimul rând, de comportamentul și spiritul civic al populației.

În cazul Municipiului București, cele peste 5 300 de străzi totalizează o suprafață de 22 kmp, dintre care 82% sunt drumuri betonate, acoperite cu asfalt sau pavate cu piatră cubică (Daniel Frantz Fistung și colab., 2006). Cu toate eforturile primăriilor de sector pentru reabilitarea străzilor, în unele cartiere de la periferia Capitalei continuă să existe încă drumuri de proastă calitate, doar pietruite sau chiar de pământ, ceea ce face ca salubritatea să nu poată fi făcută corespunzător.

În momentul de față, starea de curățenie stradală a Bucureștiului este nesatisfăcătoare și nu se ridică la nivelul standardelor europene. În unele cazuri aceasta se datorează ineficienței măsurilor luate de administrațiile locale, dar, în cele mai multe situații, neglijenței și nepăsării populației, ceea ce reflectă gradul scăzut de educație și de responsabilitate pentru mediu al acesteia. Se perpetuează, încă, mentalitatea că spațiul public este locul unde se poate arunca orice și oricând. S-a ajuns ca gunoiul aruncat la colț de stradă, în spațiile neamenajate sau chiar pe spațiile verzi, să constituie o imagine obișnuită pentru bucureșteni. În plus, actualele forme de comerț stradal (chioșcuri sau buticuri) contribuie la această imagine, prin tot felul de ambalaje și resturi alimentare și vegetale.

În aceste condiții, este explicabil de ce Bucureștiul poartă nedoritul nume de cea mai poluată capitală, în sens de murdărie, din Europa. Este un fapt regretabil, cu atât mai mult cu cât impresia pe care o lasă străinilor se generalizează la nivelul întregii țări.

ACTORII IMPLICAȚI ÎN SALUBRIZAREA MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

Din cele prezentate reiese că impactul generat de aglomerarea urbană București este caracterizat atât prin presiunea exercitată asupra mediului, cât și prin cerințele tot mai mari pentru infrastructură și servicii. Între acestea, serviciile de salubritate ocupă un loc tot mai important, fiind necesare să protejeze sănătatea umană și mediul înconjurător, prin colectarea deșeurilor urbane.

Ca și în cazul altor mari orașe de pe glob, Bucureștiul se confruntă cu un volum crescând de **deșeuri solide urbane**, care impune servicii de salubritate tot

mai eficiente pentru eliminarea acestora. De altfel, cantitățile de deșuri de tip municipal sunt un indicator pentru consumul populației și comportamentul acesteia (M.A. Alexandrescu, 2005).

Astfel, în anul 2004, conform datelor Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile, cantitatea totală de deșuri urbane generate la nivelul Capitalei (de 840 247 tone) a reprezentat 12,5% din totalul deșeurilor municipale produse în România (6,710 milioane tone), față de 228 049 tone în 2000, respectiv 3,5%.

Cerințele aderării la Uniunea Europeană au impus pentru țările solicitante, inclusiv pentru România, o reconsiderare a salubrității localităților, care trebuie să se constituie într-un serviciu de mediu, cu toate elementele care decurg din necesități ecologice și de protecție a sănătății populației.

Ca urmare, și în țara noastră salubritatea localităților este parte integrantă a politicilor de mediu și intră sub jurisdicția mai multor instituții ale administrației centrale și locale, dar și în atribuțiile operatorilor de servicii de salubritate, a agenților economici, a populației și reprezentanților societății civile, fiecare având roluri și responsabilități specifice în realizarea și păstrarea igienei urbane.

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, în calitate de autoritate centrală de protecție a mediului, coordonează și controlează gestiunea deșeurilor și, ca rezultat, între altele, și salubritatea localităților, în conformitate cu legislația adoptată în acest sens.

O altă autoritate centrală cu sarcini deosebite pe linia salubrității localităților este **Ministerul Reformei Administrative și Internele**, care, împreună cu consiliile locale și județene, are sarcina de a asigura cadrul legislativ pentru desfășurarea serviciilor publice.

La nivelul Capitalei, conform Hotărârii Consiliului General al Municipiului București nr. 146/2005, serviciul public de salubritate este organizat de către Consiliul General, care stabilește și aprobă strategia de dezvoltare a acestuia, urmărind permanent protecția mediului. De asemenea, Consiliul General al Municipiului București exercită autoritatea publică prin autorizarea prestatorilor serviciului de salubritate, pe bază de licitație, conform legilor în vigoare, iar primăriilor de sector le revine sarcina de a supraveghea și controla modul în care se realizează curățenia orașului de către acești operatori privați. De asemenea, primăriile au rolul de informare, responsabilizare, educare și conștientizare a populației privind păstrarea unui mediu urban curat și micșorarea cantităților de deșuri, prin colectarea selectivă a acestora și valorificarea lor.

Prin contracte încheiate cu primăriile de sector, la nivelul Capitalei serviciul de salubritate stradală și menajeră se face în parteneriat public – privat și este asigurat, începând cu anul 1999, de următorii operatori: S.C. REBU S.A., pentru sectoare 1, 4 și 5, S.C. SUPERCOM S.A., pentru sectorul 2, S.C. ROSAL GRUP S.R.L., pentru sectorul 3, și S.C. URBAN S.A., pentru sectorul 6.

În ceea ce privește parcurile și spațiile verzi, întreținerea și salubritatea acestora, iar în unele cazuri și a unor cartiere, revine Administrațiilor Domeniului Public din cadrul primăriilor de sector.

Avantajele oferite de parteneriatul public–privat în realizarea salubrității sunt determinate de posibilitatea operatorilor privați de a se dota cu mijloace tehnice moderne și de a-și diversifica serviciile prestate, atât pentru a face față concurenței, cât și pentru atragerea de noi clienți. Totodată, acești operatori pot adapta rapid managementul serviciului la cerințele pieții (Găzdaru și colab., 2005).

După cum s-a arătat, Municipiul București îndeplinește și o importantă funcție economică, concentrând numeroase întreprinderi industriale și de servicii, cu un puternic impact asupra mediului înconjurător, prin poluarea pe care acestea o produc atât asupra aerului și apei cât și asupra solului, cu numeroase deșuri. Ca urmare, nivelul igienei urbane este determinat, într-o mare măsură, și de **agenții economici**, care au obligația să asigure o evacuare controlată și suportabilă pentru mediu a deșeurilor ce provin din procesele de producție (Oberdörfer, 2003).

Pe lângă agenții economici, **populația** reprezintă unul dintre cei mai importanți actori în procesul de realizare și păstrare a igienei urbane. Spre deosebire de alte servicii de utilitate publică, cum ar fi cele de alimentare cu apă, energie electrică sau gaze, unde nu există, practic, un parteneriat cu populația, serviciul de salubritate, pentru a avea o calitate superioară, presupune o implicare activă a cetățenilor în actul de curățenie al unei localități.

Pentru realizarea acestui deziderat se impun acțiuni de educare și conștientizare a publicului consumator, deoarece lipsa unei educații ecologice conduce la creșterea anuală a cantităților de deșuri menajere și la o risipă de materii prime și materiale.

Ca urmare, populația trebuie să-și schimbe percepția asupra serviciilor de salubritate și să devină un partener activ al acestora, prin păstrarea curățeniei spațiilor publice, minimizarea cantităților de reziduuri menajere și prin sprijinirea procesului de recuperare și reciclare, prin depunerea selectivă a deșeurilor.

Așa cum arată Tudor Stomff (2004, p. 8), în procesul de educare și conștientizare a populației se pot adopta două tipuri de strategii:

- a) strategii cu orientare comportamentală, bazate pe răspunsuri și stimulente;
- b) strategii cognitive, de cunoaștere și informare, învățarea de modele etc.

De asemenea, pentru educarea și conștientizarea populației se mai pot utiliza: studii de opinie, campanii-pilot, broșuri informative, ghiduri, implicarea mass-media etc.

În realizarea acestor strategii, un rol important revine ONG, care contribuie la realizarea unui dialog funcțional între toți actorii implicați în realizarea procesului de igienă urbană.

În ceea ce privește rolul ONG pe linia îmbunătățirii serviciilor de salubritate, trebuie să menționăm rolul acestora la stimularea comunicării dintre cetățeni și autoritățile locale, precum și la creșterea gradului de implicare a populației în rezolvarea problemelor de igienă urbană. Se poate preciza, în acest sens, organizarea de către ONG a unor campanii de promovare a colectării selective a deșeurilor în multe orașe ale țării, inclusiv în București.

O importanță deosebită în îmbunătățirea calității serviciilor de salubritate are Asociația Română de Salubritate (ARS), asociație patronală și profesională a operatorilor din serviciile de salubritate. Același rol îl au și unele organizații non-profit aparținând unor companii care activează în România, ca, de exemplu, Asociația Română pentru Ambalaje și Mediu (ARAM) sau ECO-ROM AMBALAJE S.A., care se implică, în parteneriat cu alte instituții, agenți economici și ONG, în programe de educare a elevilor și consumatorilor în domeniul colectării, reciclării și valorificării deșeurilor, în general, și a deșeurilor de ambalaje, în special.

PERCEPȚIA POPULAȚIEI PRIVIND STAREA DE CURĂȚENIE A ORAȘULUI BUCUREȘTI ȘI A CALITĂȚII SERVICIILOR DE SALUBRITATE

Ca și în cazul altor servicii publice (alimentare cu apă, electricitate, gaze), calitatea igienei urbane și a serviciilor de salubritate este reflectată de percepția populației, care, împreună cu prețul serviciilor respective, poate conduce la satisfacția/insatisfacția clienților (Stomff, 2004).

În cazul Municipiului București, un sondaj de opinie realizat în luna iunie 2006, în cadrul programului de cercetare *Agenda populației 2006*, de către TNS CSOP (www.csop.ro), arată că, între cele mai importante probleme care ar trebui rezolvate în Capitală, salubritatea ocupă locul 6, cu 31,9% dintre răspunsuri, după combaterea corupției (44,9%), asistența medicală (41,7%), repararea străzilor și bulevardelor (36,1%), construcția de locuințe (34,0%) și realizarea de parcuri și locuri de parcare (cotată tot cu 31,9%). Acest lucru sugerează că bucureștenii sunt nemulțumiți de starea de curățenie a orașului, problemă care se situează înaintea altor aspecte, cum ar fi: combaterea infraționalității (31,1%), mediul înconjurător, respectiv calitate apă, aer (24,7%), câinii fără stăpân (23,9%), învățământ (23,6%), șomaj (18,3%) etc.

Deși populația din București este nemulțumită, după cum s-a văzut, de starea de curățenie a Capitalei, administrațiile publice locale se lovesc permanent de lipsa de răspuns și de sprijin din partea comunității. O dovadă că eforturile primăriilor de sector și a operatorilor de salubritate sunt depășite, de multe ori, de nivelul scăzut de civilizație al populației, o reprezintă murdăria pe care o constatăm atât pe străzi (în special în zonele aglomerate sau la periferie), cât și în alte locuri, cum ar fi parcurile, locurile de joacă pentru copii sau spațiile virane.

Aceste situații sunt semnalate, în multe cazuri, primăriilor de sector chiar de către unii cetățeni. Ca urmare, în cadrul relației cetățean – primărie, **sesizările populației** au un rol important pe linia îmbunătățirii igienei urbane.

Prin aceste observații se aduc la cunoștință autorităților locale aspectele negative legate de salubritate, datorate dezinteresului unor cetățeni sau societăți comerciale pentru păstrarea curățeniei orașului, precum și deficiențele serviciilor de salubritate.

Căile de comunicare ale cetățenilor cu primăriile de sector sunt adresarea directă la serviciile responsabile, apelurile telefonice și petițiile scrise, prin poștă (cu răspuns în 30 de zile) și prin *e-mail*.

Astfel, Primăria Sectorului 3, în cadrul programului *Mediul curat contează*, a inițiat o acțiune de comunicare cu cetățenii, care au posibilitatea să semnaleze telefonic sau pe site-ul primăriei aspectele necorespunzătoare privind igiena urbană. În acest fel primăria este ajutată în identificarea, în principal, a zonelor cu depozite de deșeuri necontrolate, precum și a altor aspecte care afectează igiena și estetica orașului pe raza sectorului 3 și să ia măsurile care se impun.

O analiză a celor 420 de sesizări prezentate pe site-ul Primăriei Sectorului 3, în perioada ianuarie 2005–mai 2006, scoate în evidență că un număr de 184 (43,8%) se referă la aspectele de salubritate, ceea ce relevă preocupările cetățenilor privind condițiile de mediu, ca element important al calității vieții. De asemenea, locuitorii acestui sector au exprimat numeroase sugestii referitoare la măsurile care se impun pentru îmbunătățirea igienei urbane și a confortului pietonal (www.sector3.primarie.ro). Deși nu se specifică vârsta și ocupația, este de presupus că persoanele care fac sesizări *on-line*, fiind familiarizate cu calculatorul, sunt, în general, mai tinere și mai educate decât media, ceea ce influențează nivelul de așteptări și, implicit, tipul de probleme reclamate.

În continuare, prezentăm problematica ce se desprinde din analiza acestor sesizări, problematică susținută prin redarea celor mai relevante semnalări din partea populației.

1. *Depunerea necontrolată de deșeuri menajere și din construcții pe străzile periferice*, semnalată de cetățeni, constituie principala problemă atât pentru ei cât și pentru autorități, care sunt nevoite să asigure salubritatea, dar și să găsească soluții pentru prevenirea acestui fenomen.

„Prin prezenta vă semnez faptul că strada Drumul Lunca Bisericii care se află în administrarea dvs. a devenit locul în care sunt descărcate mașini de gunoi conținând deșeuri menajere și deșeuri din construcții. Având în vedere acțiunile dvs. de salubritate a sectorului 3, vă rog să aveți amabilitatea de a verifica faptul că deșeurile aruncate pe marginile acestui drum au tendința de a transforma locul într-o veritabilă groapă de gunoi.”

2. *Igiena urbană precară, în zonele de blocuri cu confort scăzut*, locuite de o populație în majoritate săracă, unde unii cetățeni au obiceiul de a arunca gunoii la întâmplare, care se acumulează în absența unei salubrități corespunzătoare.

„Locuim mai multe familii de români în așa-zisele «ghetouri», adică garsoniere confort trei, fără apă rece câteodată, fără căldură, mizeria din fața blocului nostru ne înspăimântă. De multe ori am ieșit afară să curățăm gunoaiele, dar se înmulțesc pe zi ce trece... Ghena noastră fiind în fața blocului, mai tot timpul este umplută de trecători. Organizare proastă? Nu cred că din cauza noastră... Blocul nostru este stradal, lumea care trece se miră de mizeria în care trăim. În fața blocului copiii se joacă pe un teren mizerabil, plin cu seringi aruncate de alții, de sacoșe pline de mizerii. Oare noi nu merităm un teren frumos de joacă pentru copiii noștri? Terenul din spatele blocului 3 a fost distrus, într-adevăr, dar iarna e cumplit să treci pe acolo. Aleea este spartă, necimentuită. Noroi peste tot. Așa că suntem nevoiți să trecem prin părculeț, deși și acela nu este îngrijit. Aș vrea să vă trimit câteva poze făcute de mine de la geamul meu să vedeți ce văd eu zilnic!! MIZERIE!!!!”

3. *Eliminarea necorespunzătoare a deșeurilor menajere în zonele de blocuri* prin aruncarea acestora de la etaj în curțile interioare și pe terasele de la etajul întâi al unor blocuri.

„Locuiesc la etajul 1, pe partea din spate a blocului. Sub ferestrele apartamentului există o terasă care în mod constant este umplută de resturile menajere aruncate de vecinii de la etajele superioare. Resturile menajere includ sticle de plastic, cutii de carton, resturi de mâncare, scutece de copii, absolut tot ceea ce se consumă într-o casă este aruncat pe această terasă. Femeia de serviciu face curat, dar nu reușește să facă față fluxului de resturi menajere aruncate. Vara este un adevărat infern prin mirosul degajat și prin muștele care apar și care intră în casă. De asemenea, suntem puși în situația de a nu putea deschide geamurile, pentru că o parte din aceste resturi menajere aruncate ne intră în casă pe fereastră. Vă rog frumos să îmi spuneți cui trebuie să ne adresăm pentru ca acești vecini să fie sancționați.”

4. *Depozitarea necontrolată a deșeurilor provenite de la agenții economici, în absența contractelor de salubritate.*

„La parterul blocului se află mai mulți agenți economici care nu respectă normele de igienă, depozitând resturi care pot provoca apariția unor focare de infecție, apariția rozătoarelor, a gândacilor... La solicitările repetate ale Asociației de proprietari, acești agenți comerciali nu au luat nici o măsură de remediere a situației.”

„Vă solicităm pentru a rezolva problema depozitului de gunoi creat și alimentat în permanență pe strada noastră de o societate comercială. Pentru exemplificare, vă putem pune la dispoziție foto sau puteți verifica singuri, zilnic.”

5. *Depozitarea în locuri nepermise a deșeurilor din construcții, rezultate în urma lucrărilor de ridicare a unor imobile sau din reamenajarea și modernizarea locuințelor.*

„Câțiva locatari folosesc spațiul viran din spatele blocului pentru a depozita gunoiul rezultat în urma unor lucrări efectuate pentru amenajarea locuinței. Au aruncat cu gălețile resturile de gresie, faianță, moloz, ciment, fără măcar a le pune în prealabil în saci. Este un gest regretabil, mai ales pentru faptul că la sesizarea noastră au amenințat cu «pumnul în gură». Pe locul din spatele blocului mai există un imobil în construcție, dar pentru acest motiv nu trebuie transformat în groapă de gunoi, și așa avem tomberoanele de gunoi la câțiva metri de geamuri. Vă rog domnule primar a face cercetările necesare prin intermediul inspectorilor de teren și de a lua măsurile care se impun.”

6. *Prezența mașinilor abandonate pe trotuare, alei și spații verzi care s-au transformat, cu timpul, în puncte de murdărie.*

În acest sens un cetățean semnalează „locațiile precise pentru un număr de 15 autoturisme abandonate (concentrate pe o arie extrem de restrânsă)” în perimetrul străzii Codrii Neamțului.

7. *Garajele amplasate necorespunzător*, în spatele cărora s-au creat puncte de acumulare a gunoaielor.

„...În spatele ultimului rând de blocuri de pe Lotrioara există o alee care iese la Piața Ambrozie, o alee creată în timp, plină de gropi și denivelări care nu există pe hartă. Aici s-a creat o aglomerație extrem de urâtă și respingătoare de garaje (eu unul nu cred că există autorizații pentru vreunul dintre ele). Ce se întâmplă în spatele garajelor? Unele au ieșire și în parc, unde cetățeanul anului 2005 crește păsări (dacă nu mă credeți, vă arăt poze), face grătare și ia masa în aer liber, precum în curtea proprie și bineînțeles face grămezi de gunoaie și cenușă...”

8. *Construcțiile abandonate și cele neterminate* se numără printre locurile care se transformă în depozite de deșeuri necontrolate, devenind adevărate focare de infecție.

„În spatele blocului în care locuiesc se află o construcție (toată lumea îi spune *umbrar*), care însă este un adevărat focar de infecție. Se aruncă acolo gunoaie, resturi de ulei de mașină, sunt două automobile avariate, fără numere de înmatriculare care zac acolo de luni și luni de zile...”

9. *Terenurile virane nerevendicate și neîmprejmuite* devin, cu timpul, locuri de depozitare a deșeurilor de tot felul.

„Chiar pe strada unde locuiesc, în capătul blocului 7, există un mare loc viran. De curând a fost împrejmuit, un lucru foarte bun de altfel. Însă, de ceva vreme se aruncă peste gard gunoaie: cutii de carton, sticle goale, pungi și multe altele...”

10. *Creșterea animalelor în oraș* – sursă de deșeuri organice ce pot periclita sănătatea populației.

„Locuiesc la granița sectorului 3 București cu județul Ilfov și sunt obligat să trăiesc într-o mizerie de nedescris. În apropierea casei mele un vecin aruncă gunoiul de grajd și deversează mizeria de la porci direct pe teritoriul sectorului 3 București...”

11. *Degradarea parcurilor*, datorată neîntreținerii acestora, ca și a neridicării coșurilor de gunoi de către operatorii de salubritate. De asemenea, zone din cadrul parcurilor devenite spații de depozitare a diferitelor categorii de deșeuri (menajere, PET-uri, materiale din construcții), unele dintre acestea fiind aduse de cetățeni cu autoturismele.

„Parcul Prisaca Dornei. Unele porțiuni din parc s-au transformat în maidane de gunoi, deșeuri menajere, PET-uri, saci cu moloz, resturi de materiale de construcții, multe aduse de autoturisme care circulă nestingherite pe aleile parcului”.

„În parcul Prisaca Dornei..., pe spațiul verde, au fost depozitate resturi de materiale de construcții și tuburi de ciment scoase de la instalațiile subterane. Proprietarii vilanelor din zonă le-au aruncat pur și simplu pe spațiul verde al parcului”

12. *Spații de joacă pentru copii degradate* prin depunerea necontrolată de deșeuri și transformarea lor în parcări, ceea ce le face improprie folosirii în scopul pentru care au fost create.

„...lângă școala 94 a existat până acum câțiva ani un părculeț cu câteva leagăne, balansoare, transformat acum în depozit de gunoarie, moloz sau parcare pentru mașini și camioane. Aș fi interesat dacă acest părculeț a fost cuprins în planul de reamenajare...”

13. *Servicii de salubritate necorespunzătoare*, prestate atât de către Primărie (prin ADP), cât și de operatorul de salubritate, care conduc la apariția de depozite necontrolate de deșeuri.

„Domnule primar, vă adresăm rugămintea de a dispune societății care asigură ridicarea deșeurilor să elibereze de gunoarie platoul ce se află pe platforma Halei Unirii. Din momentul construirii magazinului Univers'All, toate deșeurile comercianților din Piața Unirii se depozitează haotic în fața balcoanelor noastre, aceasta reprezentând un real pericol de infecție și mirosuri greu de suportat”.

14. *Necesitatea îmbunătățirii activității operatorului de servicii de salubritate*, ce rezultă din mai multe sesizări, în care se solicită, spre exemplu, amplasarea containerelor la distanțe convenabile de locuințele cetățenilor, curățarea aleilor, întreținerea spațiilor verzi etc.

„În fața intrării mele în bloc – vizavi –, Primăria sector 3 a amenajat un mic parc, anul trecut, frumos la început. Nu vine nimeni – cu lunile – să golească coșurile de gunoi, să măture aleea și să întrețină spațiul verde și măcar să grebleze, că de iarbă nu a fost vorba niciodată. Un coș de baschet zace la pământ de astă-vară. Poate ne ajutați cu curățenia, înainte de prima zăpadă. Mulțumiri anticipate și felicitări pentru ceea ce ați realizat frumos în zona Camil Ressu”.

15. *Aprecieri făcute de către cetățeni în legătură cu inițierea de către primărie a unor acțiuni de comunicare, precum și unele sugestii pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu.*

„Doresc să mulțumesc d-lui Primar pentru că, venind în zonă, a luat măsura care se impunea de a elibera parcare și spațiile verzi de garaje. În acest fel se creează posibilitatea de a se reabilita un spațiu verde de circa 3000 mp și de a crea loc de parcare pentru mașinile care erau parcate pe pământ, întinzând noroiul în toată zona. Nu era drept ca unii să aibă garaje în care poate nici nu aveau mașină, iar alții să fie obligați să țină mașina pe unde apucă. Mulțumiri și îmi exprim convingerea că astfel sectorul 3 va deveni un exemplu și pentru celelalte sectoare. Mai rămâne și problema mașinilor abandonate, pe care dl. Primar sper să o abordeze cu același curaj. Mediul curat aduce o îmbunătățire a calității vieții.”

„Locuiesc în blocul unde va fi amplasat noul sediul ANL. Salut inițiativa Primăriei de a amenaja spațiul din fața acestui bloc. În același timp, doresc să vă adresez o rugămintă venită din partea noastră, a cetățenilor care locuim în zonă. În urma procesului de reamenajare, conform planului actual, spațiul verde se diminuează, se vor tăia cinci copaci pentru a se asigura accesul direct din bulevard. VĂ ROG NU TĂIAȚI ACEȘTI COPACI !!! Au peste 15 ani. Gândiți-vă ce

Înseamnă 15 ani raportat la o viață de om... Au supraviețuit 15 ani și dispar în 5 minute... Când pot să mai trăiască poate sute de ani. E spre binele nostru și al copiilor noștri... Dacă se îngustează un pic viitoarea alee, se poate evita tăierea acestora. Doresc să felicit Primăria Sectorului 3 pentru inițiativa de a organiza programe de genul *MEDIUL CURAT CONTEAZĂ*. Cred că nu este doar un slogan, cred că Primăriei chiar îi pasă...”

Din cele prezentate, rezultă faptul că cetățeanul este un actor important pe scena orașului, cu o contribuție semnificativă în procesul de gospodărire a localității în care trăiește.

OPINII ALE ACTORILOR IMPLICAȚI ÎN SALUBRIZARE, PRIVIND PROBLEMELE DE IGIENĂ URBANĂ ALE BUCUREȘTIULUI

Pentru cunoașterea multiplelor aspecte privind starea de igienă a Municipiului București, metodologia de lucru adoptată a avut în vedere și analiza opiniilor exprimate în cadrul unor interviuri realizate individual, cu factori responsabili de salubritatea orașului.

Astfel, au fost intervievați 20 de reprezentanți aparținând:

- administrației publice locale (primăriilor sectoarelor 2, 3, 4 și 6 ale Capitalei și primăriilor orașului Voluntari, comunelor Vidra și Berceni – județul Ilfov);
- operatorilor de servicii de salubritate (REBU S.A., URBAN S.A. și ADPP 4);
- unor instituții din subordinea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile (Agenția Națională pentru Protecția Mediului și Administrația Fondului pentru Mediu);
- asociațiilor profesionale și nonprofit (Asociația Română de Salubritate – ARS și Asociația Română de Ambalaje și Mediu – ARAM);
- societății civile (organizația nonguvernamentală Asociația Experților de Mediu);
- asociațiilor de locatari.

Din sistematizarea informațiilor culese prin interviuri s-au desprins opinii privind starea actuală de salubritate a Bucureștiului, măsurile și programele de îmbunătățire a igienei urbane a acestui mare oraș, precum și influența Capitalei asupra salubrității din zona sa metropolitană.

Starea actuală de salubritate a orașului. O primă analiză a opiniilor privind starea de igienă urbană a Capitalei exprimate de responsabilii serviciilor de salubritate, protecția și monitorizarea mediului din primării scoate în evidență faptul că acestea sunt diferite de cele ale operatorilor de servicii.

Astfel, în timp ce părerile primilor converg către ideea că salubritatea generală a Bucureștiului este, în linii mari, „necorespunzătoare”, cele ale operatorilor o apreciază ca fiind „satisfăcătoare” sau chiar „bună”. Diferențele de opinie credem că rezidă dintr-o viziune mai largă a problematicii salubrității pe care o au primăriile, ce țin seama de multiplele disfuncționalități la nivel de sector,

precum și de sesizările populației. Aceasta, spre deosebire de operatorii de salubritate, care apreciază mai mult efortul depus pentru prestarea serviciului, a cărui eficacitate este influențată de transformările edilitare care au loc la nivelul Capitalei (reabilitarea infrastructurii, numeroase construcții noi sau reabilitarea celor vechi etc.), dar și de neimplicarea populației în păstrarea igienei urbane.

În acest context trebuie privite și opiniile primăriilor de sector, care se declară, totuși, mulțumite de prestația operatorilor de salubritate, în condițiile în care „societățile depun eforturi permanente pentru satisfacerea cerințelor clienților lor”. Se consideră că „față de anii precedenți, situația s-a îmbunătățit simțitor, dar mai sunt de făcut pași importanți pentru ca, din punctul de vedere al curățeniei, Municipiul București să fie cu adevărat un oraș european” (reprezentant primărie de sector).

Între cauzele care determină starea declarată „necorespunzătoare” a curățeniei orașului, atât primăriile de sector, cât și societățile de salubritate menționează:

- Depozitarea necontrolată a deșeurilor urbane (menajere și din construcții și demolări):

Cele mai multe deșeuri menajere sunt depozitate necorespunzător, în special de către cetățenii care nu au încheiate contracte de salubritate, mai ales pe terenurile cu situație juridică incertă, pe spațiile verzi sau locurile de joacă.

Astfel, „o mică parte din cetățenii Sectorului 6, circa 10%, nu au contracte încheiate cu societatea de salubritate. Ei sunt furnizorii de deșeuri necontrolate, ei sunt cei mai săraci, pe ultimul loc pe lista lor de cheltuieli se află cheltuielile de salubritate. Gradul de sărăcie îi aduce în imposibilitatea de a achita taxa de salubritate și, ca urmare, partea de coerciție ar fi inefficientă” (reprezentant primărie de sector).

În ceea ce privește deșeurile din construcții, demolări, amenajări și modernizări de locuințe trebuie arătat că operatorul de salubritate pune la dispoziție mijloace de transport contra cost. Întrucât cantitățile de deșeuri sunt, uneori, relativ mici, solicitanții sunt puși în situația de a plăti sume mari, corespunzătoare tonajului mijlocului de transport. De aceea, cei mai mulți le abandonează la adăpostul întunericului în spațiul public. Interviuurile cu reprezentanții primăriilor de sector au scos în evidență faptul că unele firme de construcții și chiar angajați ai operatorilor de salubritate aruncă deșeurile la marginea drumurilor de acces spre gropile de gunoi, pentru a economisi combustibil și pentru a nu achita tariful de depozitare al acestora.

- Existența în București, în unele cartiere, în special periferice, a numeroase străzi nemodernizate, ceea ce îngreunează foarte mult salubritatea manuală și mecanică.

- Aglomerația de pe anumite artere, mai ales parcare autoturismelor, nu permite, de cele mai multe ori, realizarea curățeniei în condiții optime.

- Lipsa de educație și de spirit civic ale unor cetățeni în ceea ce privește menținerea igienei urbane și păstrarea mobilierului stradal (cum ar fi coșurile de gunoi sau containerele).

Așa cum reiese din interviuri, deși nivelul de conștientizare a problemelor de igienă urbană este într-o ușoară creștere, totuși populația este implicată într-o mică măsură, încă, în buna gospodărire a orașului.

La nivelul Capitalei, cauzele enumerate mai sus generează discrepanțe în aspectul și nivelul de curățenie al orașului. Interviurile scot în evidență faptul că zonele limitrofe șoselei de centură a Bucureștiului prezintă cele mai mari probleme de salubritate. De asemenea, prezintă probleme și unele zone din cartierele periferice (Ferentari, Berceni, Baicului, Colentina, Andronache, Petricani) sau chiar cartiere întregi, cum ar fi, de exemplu, Giulești – Sârbi. Acesta din urmă, „cartier cu case, reprezintă cel mai murdar cartier, iar pauperitatea este cauza pentru care aici sunt probleme cu deșeurile și murdăria” (respondent primărie de sector).

Așa cum s-a arătat în prima parte a lucrării, chiar partea centrală a Bucureștiului ridică probleme grave de igienă în cadrul „centrului istoric”, unde, prin actualul program de reabilitare, se speră ca, în cel mai scurt timp, să fie refăcute atât infrastructura, cât și clădirile.

Măsuri și programe de îmbunătățire a igienei urbane a Bucureștiului și managementului deșeurilor. Îmbunătățirea stării de curățenie a Bucureștiului presupune, în principal, un management modern al deșeurilor, la realizarea căruia trebuie să participe, în mod activ, pe lângă factorii responsabili (autorități publice locale și operatori de servicii de salubritate), și populația, fapt relevat și de opiniile exprimate în interviuri.

Astfel, ca primă măsură, la solicitările primăriilor de sector, prin controalele efectuate de inspectorii lor de teren, operatorii organizează acțiuni permanente de îndepărtare a depozitelor necontrolate. Cu toate acestea, lipsa contractelor de salubritate, ca și a unei conștiințe ecologice din partea populației, fac ca eforturile operatorilor să fie, în cele mai multe cazuri, depășite de acumulările de deșeuri, mai ales în cartierele de case, din zonele periferice ale orașului.

În aceste situații, costurile de eliminare a deșeurilor sunt suportate, în mare măsură, de către primării, dar și de către operatori.

Pentru prevenirea depozitării necontrolate a deșeurilor menajere și a celor rezultate din construcții, în conformitate cu HCGMB nr. 147/2005, proprietarii sunt obligați să-și împrejmuiască terenurile libere. Mai dificilă este situația terenurilor în litigiu, unde, până la stabilirea proprietarului, primăria trebuie să se ocupe de salubritatea acestora.

În fiecare primăvară, primăriile de sector, împreună cu societățile de salubritate, desfășoară pe parcursul unei luni de zile programul *Curățenia de Primăvară*, program ce include și preluarea gratuită de la populație a deșeurilor voluminoase. În restul anului, acest serviciu poate fi accesat de populație contra cost.

O altă măsură pentru îmbunătățirea curățeniei urbane, menționată în interviurile realizate la primăriile de sector, este cea referitoare la determinarea

populației de a încheia contracte de salubritate cu operatorul, oferirea de înlesniri la plata facturilor aferente prestației serviciului de salubritate menajeră pentru familiile nevoiașe și persoanele în vârstă, prin amplasarea de containere (cupe) la capătul străzilor. În situația în care se constată lipsa contractului de salubritate sau expirarea acestuia, se pot aplica, atât pentru persoane fizice, cât și juridice, sancțiuni contravenționale.

Un aspect menționat în interviul realizat la Primăria Sectorului 6 relevă influența noilor construcții în îmbunătățirea salubrității și a condițiilor de mediu, în zonele cu probleme.

„Introducerea serviciilor și îmbunătățirea infrastructurii conduc la ridicarea standardului de viață, implicit la creșterea prețurilor caselor în zona respectivă. Oamenii cu posibilități modeste au tendința să-și vândă locuința sau terenul, ca să scoată profit. În acest fel, un om sărac care nu poate plăti utilitățile, inclusiv salubritatea, este înlocuit cu un om cu venituri mai mari sau cu o societate potentă financiar. Un agent economic este interesat de imagine și nu acceptă să existe munți de gunoaie. De exemplu, strada Prelungirea Ghencea, la limita cu Sectorul 5, unde a apărut un cartier rezidențial și unde a început să se dezvolte industria, cunoaște o ameliorare a stării de curățenie. Ca urmare, investițiile importante îmbunătățesc calitatea sectorului din punct de vedere urbanistic, inclusiv al stării de salubritate” (reprezentant primărie de sector).

Un rol important în îmbunătățirea calității vieții populației îl au Planurile Locale de Acțiune pentru Mediu (PLAM), prin care se stabilesc strategiile pe termen scurt, mediu și lung și crearea suportului dezvoltării durabile la nivelul unei localități/regiuni.

Implementarea Planului Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM), la nivelul Municipiului București, de către Agenția Regională de Protecție a Mediului București, urmărește îmbunătățirea calității mediului din Capitală, iar ca o condiție s-a impus soluționarea problemelor generate de salubritatea încă necorespunzătoare la nivelul acestui mare oraș.

Realizarea unei igiene urbane de o calitate mai bună implică, în principal, minimizarea cantităților de gunoi, care se poate realiza prin sistemul de colectare selectivă a deșeurilor menajere, acțiune ce necesită nu numai o colaborare între toți factorii implicați în acest proces (administrație locală, operatori de salubritate, ONG), dar și participarea activă a populației. Acesta reprezintă, de fapt, unul dintre obiectivele pe care și le-a propus PLAM la nivelul Municipiului București, pentru atingerea căruia au fost inițiate proiecte de informare și de conștientizare a populației privind necesitatea și importanța colectării selective a deșeurilor menajere.

Așa cum rezultă din interviurile realizate cu reprezentanții unor societăți de salubritate, o serie de proiecte s-au adresat elevilor, cadrelor didactice și părinților.

În cazul elevilor, proiectele au avut în vedere:

– stimularea interesului copiilor pentru lumea înconjurătoare și protejarea acesteia;

– formarea obișnuinței de colectare selectivă a deșeurilor, mai ales hârtie și plastic;

- conștientizarea posibilității utilizării materialelor refolosibile;
- formarea deprinderii de protejare a mediului prin nepoluarea acestuia.

Pentru cadrele didactice s-a urmărit:

- însușirea noțiunilor de educație ecologică;
- evaluarea noțiunilor dobândite prin diferite activități de educație ecologică a elevilor.

În ceea ce privește părinții, proiectele au avut ca obiective, prin intermediul copiilor:

- conștientizarea efectelor pe care le au deșeurile asupra mediului;
- creșterea gradului de implicare în activitatea de colectare a deșeurilor reciclabile.

Inițiativa de dezvoltare de proiecte de colectare selectivă a deșeurilor poate să aparțină unui singur actor implicat în procesul de obținere și păstrare a igienei urbane sau poate constitui rezultatul parteneriatului intersectorial – administrație centrală și locală, operatori de salubritate, organizații profesionale și nonguvernamentale.

În ceea ce privește administrația centrală, reprezentată de Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, aceasta a inițiat un **Program de informare**, având ca obiect managementul deșeurilor.

Din acest program a făcut parte campania *Deșeurile ne privesc pe toți*, lansată în Capitală, și care s-a desfășurat în perioada 18 noiembrie 2005 – 1 ianuarie 2007, fiind adresată factorilor implicați în implementarea noului sistem de gestionare a deșeurilor de ambalaje. Un astfel de program și campanie au avut în vedere o mai bună conlucrare între administrație, operatori și sectorul nonguvernamental, pe linia realizării și continuării de proiecte pentru îmbunătățirea salubrității în București.

Administrația Fondului pentru Mediu, instituție din subordinea Ministerului Mediului și Dezvoltării Durabile, finanțează mai multe categorii de proiecte de mediu, între care și cele referitoare la educația și conștientizarea publicului privind protecția mediului (Toti Mihai, 2005). În această ultimă categorie s-au înscris pentru București, în anul 2006, următoarele proiecte:

– „Conștientizarea și educația populației, agenților economici și autorităților publice privind impactul deșeurilor asupra mediului” (Asociația pentru protecția mediului „Eco-Media”, București);

– „Promovarea spațiilor verzi ca premisă a dezvoltării durabile a ariei urbane” (Fundatia *Free*, București);

– „Conștientizarea studenților privind protecția mediului, în perspectiva integrării României în UE” (Asociația Română de Tehnologii Neconvenționale, București);

– „Educație ecotehnologică pentru tineri și studenți” (Asociația Ecotehnologie, București).

Așa cum a rezultat și din interviurile realizate cu factorii implicați, în procesul de salubritate a Capitalei au fost inițiate de către Primăriile de sector mai multe proiecte-pilot de colectare selectivă a deșeurilor cu participare activă a operatorilor REBU S.A., URBAN S.A. și ROSAL S.A., la nivelul sectoarelor pe care le deservesc.

Astfel, pentru îmbunătățirea educației ecologice a elevilor, la nivelul primăriilor de sector au fost implementate, în acest sens, o serie de programe care au avut în vedere atât comunicarea cu elevii, cât și cu cadrele didactice. Este vorba de programele intitulate: *Eco-școala*, demarat de Primăria Sectorului 6 și derulat la o serie de școli, *Primăvara școlilor*, inițiat de Primăria Sectorului 2, *Verde curat* – program educativ lansat de Primăria Sectorului 4 și S.C. REBU S.A., la care au participat șapte unități școlare, *Și eu o crotesc natura* – program inițiat de Primăria Sectorului 1 și S.C. REBU S.A., în colaborare cu Inspectoratul Școlar al Sectorului 1.

În scopul informării și conștientizării populației privind necesitatea colectării selective a deșeurilor de ambalaje, ca o condiție a îmbunătățirii igienei urbane din Capitală, au fost inițiate și implementate o serie de programe de către organizațiile profesionale, care au încheiat parteneriate fie cu administrația publică locală, fie cu societățile comerciale prestatoare de servicii de salubritate.

Astfel, ECO-ROM AMBALAJE S.A. este implicată în proiectele-pilot de colectare selectivă a deșeurilor, care se desfășoară în parteneriat public – privat, în Sectorul 6 al Capitalei.

Organizațiile profesionale s-au implicat, de asemenea, în acțiunea de îmbunătățire a educației ecologice a elevilor. De exemplu, ECO-ROM AMBALAJE S.A., în colaborare cu S.C. URBAN S.A., a realizat parteneriate cu școli din Sectorul 6, pe baza cărora s-au desfășurat acțiuni de informare și educare a elevilor, finalizate cu aplicații practice de colectare selectivă a deșeurilor.

O altă organizație profesională implicată activ pe latura educației ecologice a elevilor este Asociația Română de Ambalaje și Mediu (ARAM), care a inițiat, în anul 2003, în parteneriat cu școli din Sectorul 3, un program în domeniul gestionării deșeurilor de ambalaje, denumit *E ușor! Zâmbetul planetei stă în puterea ta*.

De asemenea, ARAM, în parteneriat cu Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului, s-a implicat în organizarea *Concursului Național pentru Proiecte de Mediu*, care s-a adresat elevilor din școli generale și licee. Elevii de liceu câștigători au fost recompensați prin admiterea la facultăți cu profil de mediu, fără susținerea examenului de admitere.

În cadrul procesului de îmbunătățire a serviciilor de salubritate, un rol important revine ONG, care constituie interfața în relația dintre administrațiile publice locale și cetățeni.

ONG au o contribuție importantă la stimularea comunicării dintre cetățeni și autoritățile locale, precum și la creșterea gradului de implicare a populației în rezolvarea problemelor de igienă urbană.

Întrucât problemele salubrității localităților sunt legate, în mod indiscutabil, de ecologia urbană, ele fac obiectul preocupărilor unor organizații nonguvernamentale din domeniul protecției mediului înconjurător.

Astfel, între proiectele care au avut ca scop implicarea populației în îmbunătățirea igienei urbane se poate menționa *Campania – Primul pas către reciclare este al tău*, proiect ce face parte din programul Phare 2003 – *Consolidarea Societății Civile în România – componenta 3: Adoptarea și implicarea acquis-ului comunitar în domeniul protecției mediului, protecției consumatorului și dezvoltării socioeconomice*.

Proiectul, derulat în perioada octombrie 2005 – septembrie 2006, în sectorul 6 al Capitalei, a fost inițiat de Asociația Experților de Mediu, în parteneriat cu Primăria Sectorului 6 și Fundația Acțiunea Civică, fiind sprijinit de S.C. URBAN S.A. și ECO-ROM AMBALAJE S.A.

Prima etapă a proiectului (octombrie 2005 – aprilie 2006) s-a adresat unei populații de aproximativ 6 000 de locuitori dintr-o zonă rezidențială, alcătuită din blocuri de 4 și 10 etaje, situată în Sectorul 6 al Capitalei. După cum apreciază inițiatorii acestui proiect, rezultatele primei etape au fost încurajatoare, populația devenind din ce în ce mai interesată de a participa la această acțiune.

Conform unui sondaj realizat de Asociația Experților de Mediu, în martie 2006, pe un eșantion de 427 de persoane din zona-pilot, 81% dintre respondenți au declarat că participă la campania de colectare selectivă a deșeurilor de ambalaje deoarece vor avea „un cartier mai curat” (46,8%) și „un mediu mai sănătos” (35,8%). Totodată, 85% dintre respondenți au considerat că prin colectarea deșeurilor de ambalaje de la populație se poate reduce poluarea în oraș.

(Buletin informativ nr. 1/2006, *Proiect: Campania – Primul pas către reciclare este al tău*)

A doua etapă a proiectului (mai–iulie 2006) a continuat atât în zona-pilot, cât și în unități de învățământ din Sectorul 6 al Capitalei, pentru implicarea acestora în acțiuni de educare ecologică. În același timp s-a avut în vedere extinderea ariei de desfășurare a acțiunii de colectare selectivă a deșeurilor de ambalaje, prin conștientizarea și mobilizarea cetățenilor și din alte cartiere (Brâncuși și Crângași).

INFLUENȚA CAPITALEI ASUPRA SALUBRITĂȚII DIN ZONA SA METROPOLITANĂ

Dezvoltarea de ansamblu a Bucureștiului după anul 1989, datorită noilor condiții socioeconomice determinate de apariția și evoluția economiei de piață în România, a generat noi relații între Capitală și teritoriul său înconjurător, definit ca *zonă metropolitană, preorășenească sau periurbană*.

Aceste relații au fost induse, în special, de modificarea comportamentului spațial a principalilor actori urbani, respectiv: populație (familii), companii, firme și autorități publice locale. În funcție de obiectivele specifice fiecăruia în parte, s-a produs o expansiune urbană, care a condus fie la apariția de noi cartiere de

locuințe, fie de spații de producție sau comerciale în zona de periferie sau în cea metropolitană a Capitalei (Daniela Plăcintescu și colab., 2005, p.29).

Deși nu este încă recunoscută ca o entitate administrativ-teritorială, zona metropolitană a Bucureștiului a intrat tot mai mult în atenția urbanistilor, în scopul descongestionării marii aglomerări urbane care este Capitala și soluționării dezvoltării sale viitoare.

În ultimii ani, o serie de proiecte legislative sau urbanistice propun o anumită structură pentru Zona Metropolitană București (ZMB), o delimitare și un model de administrare ale acesteia^{x)}.

Modelul de dezvoltare a zonei metropolitane a Capitalei a fost aprobat de Consiliul General al Municipiului București, în luna august 2005, pe baza unui studiu coordonat de Centrul de Planificare Urbană și Metropolitană București. În baza acestui proiect, Zona Metropolitană București ar urma să fie constituită din 94 de unități administrativ-teritoriale, din județele Călărași, Giurgiu, Dâmbovița și Ilfov și Municipiul București^{xx)}.

x) Asociația ALMA-RO, *Zona Metropolitană București – o provocare pentru administrația publică – Raport final*, 2006.

xx) Hotărârea CGMB nr.176/4 august 2005.

Relațiile reciproc avantajoase care există între București și zona sa periurbană (locuri de muncă, școli, spitale, instituții culturale – oferite de Capitală și forță de muncă, locuri de agrement, spații pentru construcții etc. existente în zona periurbană) sunt însă umbrite de unele aspecte negative, generate de presiunea marelui oraș.

Aceste aspecte au fost evidențiate de interviurile realizate cu reprezentanți ai administrațiilor publice locale din orașul Voluntari și din comunele Vidra și Berceni – județul Ilfov.

Astfel, o problemă reclamată în toate discuțiile avute la cele trei primării se referă la depozitarea necontrolată a deșeurilor (menajere sau din construcții) de către bucureșteni atât pe marginea drumurilor din aceste localități, cât și pe terenurile agricole sau în zonele de agrement.

„Orașul Voluntari a devenit groapa de gunoi a Bucureștiului, pentru că bucureștenii aruncă gunoiul propriu din mașini pe marginea drumurilor, în special noaptea. Din această cauză, pădurea din zona Institutului de Cercetări și Amenajări Silvice (ICAS) are mari probleme. Deși au fost săpate șanțuri care să împiedice depozitarea gunoiului în pădure, cetățenii continuă să arunce sacii cu deșeuri pe marginea șanțului” (reprezentant Primărie Voluntari).

În plus, la Voluntari, se adaugă murdăria care rezultă în urma comerțului de tip *bazar*, ce se practică la intrarea dinspre București în acest oraș, în angourile „Niro” și „Europa”, care „sunt o plagă pentru localitate”.

Pe lângă cele arătate, o situație deosebită au comunele Vidra și Berceni, care resimt efectele gropii de gunoi situate în dreptul satului Sintești (de pe raza comunei Vidra).

„Efectele gropii de gunoi au început să se facă simțite pe măsură ce aceasta s-a mărit. Este vorba, în principal, de efecte de natură olfactivă. Cei mai expuși la aceste efecte sunt locuitorii din satele Sintești, Crețești și Vidra, care sesizează permanent autoritățile, în legătură cu disconfortul generat de groapă. În plus, amplasarea gropii de gunoi lângă calea ferată București – Giurgiu are un impact vizual extrem de negativ. Prin depunerile de deșeuri, groapa a devenit «un munte», iar situarea ei într-o zonă mai ridicată face ca levigatul să se scurgă spre râul Sabar. De asemenea, pânza freatică este vulnerabilă la scurgerile provenite de la groapa de gunoi” (reprezentant Primărie comuna Vidra).

În legătură cu problemele pe care le ridică acest depozit de deșeuri al orașului București, autoritățile locale au făcut numeroase plângeri la Agenția pentru Protecția Mediului Ilfov, însă situația nu s-a remediat până în prezent.

CONCLUZII

În momentul de față, România se confruntă cu un management necorespunzător al deșeurilor, fapt ilustrat, între altele, de starea nesatisfăcătoare de igienă a majorității localităților noastre. Între acestea se numără și cea mai mare aglomerare urbană a țării – Municipiul București (peste 1,9 milioane de locuitori), care poartă nedoritul nume de cea mai poluată capitală din Europa. Este vorba, în principal, de poluarea cu deșeuri, care este deosebit de vizibilă prin gunoaiile ce împânzesc atât străzile, cât și spațiile verzi sau cele neocupate de clădiri.

Cauzele acestei situații sunt multiple, așa cum reiese din sesizările unor cetățeni adresate primăriilor sau din opinii exprimate, într-o serie de interviuri, de către responsabili cu salubritatea Capitalei. Între acestea, trebuie menționate:

- depozitarea necontrolată a deșeurilor, în special de către persoanele cu venituri modeste, care nu au încheiate contracte cu operatorii de salubritate;
- lipsa de educație ecologică și de spirit civic a multor cetățeni, care confundă spațiul public cu locul unde pot fi aruncate tot felul de deșeuri;
- deficiențe existente în activitatea unor operatori de salubritate;
- lipsa unor programe unitare de educare, stimulare și conștientizare a populației, care să fie desfășurate atât de către operatorii de salubritate, cât și de către Primăria Generală a Capitalei, în scopul colectării selective a deșeurilor și a preîntâmpinării depozitării necontrolate a gunoaielor; în momentul de față, se desfășoară doar programe-pilot, la nivelul sectoarelor.

Eforturile depuse de Primăria Generală București și de Primăriile de sector, în parteneriat cu operatorii de salubritate și cu unele organizații patronale și profesionale sau neguvernamentale de mediu, se înscriu în contextul în care România, devenită membră a Uniunii Europene, trebuie să militeze pentru un

mediu curat, care să asigure protecția sănătății populației și, implicit, o calitate ridicată a vieții.

În acest sens, un rol important în îmbunătățirea condițiilor de mediu și, implicit, a calității vieții are implementarea Planului Local de Acțiune pentru Mediu (PLAM), la nivelul Municipiului București, care cuprinde și soluționarea problemelor generate de salubritatea încă necorespunzătoare a acestui mare oraș. Între obiectivele pe care și le-a propus PLAM București pentru realizarea unei igiene urbane de o calitate mai bună trebuie menționată, în principal, reducerea cantităților de deșeuri, prin aplicarea sistemului de colectare selectivă a acestora. Este vorba de o acțiune care necesită nu numai o colaborare între toți factorii implicați în acest proces (administrație locală, operatori de salubritate, ONG), dar și participarea activă a populației, scop în care au fost inițiate proiecte de informare și conștientizare a locuitorilor privind necesitatea și importanța colectării selective a deșeurilor menajere.

BIBLIOGRAFIE

1. Alexandrescu, Mircea Alexandru, *Managementul deșeurilor în România. Prezent și viitor*, „Revista Salubritatea”, nr. 2/2005.
2. Beaujeu-Garnier, J., G. Chabot, *Geografia urbană*, Editura Științifică, București, 1971.
3. Fistung, Daniel Frantz și colab., *Ecotrafic urban*, Editura Granada, București, 2006.
4. Găzdaru, Adrian și colab., *Rolul, acțiunile și rezultatele obținute de sectorul privat în colectarea selectivă a deșeurilor solide urbane*, „Revista Salubritatea”, nr. 2/2005.
5. Iuga, Magda, *Acte legislative*, „Revista Salubritatea”, nr. 2/2002.
6. Iuga, Magda, *Colectarea selectivă a deșeurilor refofosibile în Municipiul București*, „Revista Salubritatea” nr. 2/2003.
7. Iuga, Magda, *Sistemul actual de salubritate în Municipiul București – perspective de dezvoltare*, Conferința internațională dedicată mediului „București – Un oraș curat!”, 28 aprilie 2006.
8. Marcu, Viorel, *Adunarea generală ARS*, „Revista Salubritatea”, nr. 4/2002.
9. Oberdörfer, Michael, *Sprijin german pentru o gestiune eficientă a deșeurilor în România*, „Revista Salubritatea”, nr. 1/2003.
10. Plăcintescu, Daniela și colab., *Zona Metropolitană București. Ghid de informare pentru autoritățile publice locale*, Asociația ALMA-RO, 2005.
11. Săgeată, Radu și colab., *Soluții de optimizare a organizării administrativ-teritoriale a României în perspectiva aderării la Uniunea Europeană*, Editura Ars Docendi, București, 2004.
12. Stomff, Tudor, *Rolul utilizatorilor în recuperarea materialelor secundare în cadrul serviciilor de salubritate*, „Revista Salubritatea”, nr. 2/2004.
13. Toti, Mihai, *Fondul pentru mediu – modalități de accesare*, „Revista Salubritatea”, nr. 4/2005.
14. Urcu, Veselina, Daniela Nancu, *Tendențe actuale în evoluția numerică a populației orașelor mari și foarte mari din România*, St. cerc. geogr., T. XXXVII, 1990.
15. *** *București – Anuar statistic 2005*, Institutul Național de Statistică, 2006.
16. *** *Planul Regional de Gestionare a Deșeurilor*, ARPM, Proiect 2006.
17. *** *Proiect: Campania – Primul pas către reciclare este al tău*, Buletin informativ nr.1 și 2/2006, Editor Fundația ACȚIUNEA CIVICĂ.

18. *** *Strategia de dezvoltare durabilă a serviciilor publice de salubritate. România 2020*, Asociația Română de Salubritate, București, 2004.
19. *** *Zona Metropolitană București – o provocare pentru administrația publică – raport final*, Asociația ALMA-RO, 2006.
20. www.csop.ro
21. www.ecorom.ro
22. www.finmedia.ro
23. www.gestiuneadeșeurilor.ro
24. www.pmb.ro
25. www.primariasector1.ro
26. www.primarie6.ro
27. www.ps2.ro
28. www.ps4.ro
29. www.ps5.infochiosc.ro
30. www.sector3.primarie.ro

*R*omania is currently confronted with an improper management of the wastes, particularly of the urban wastes, as shown, among other, by the unsatisfactory hygiene of most localities. Among them is Romania's largest urban agglomeration – the Municipality of Bucharest, where pollution by wastes is especially visible by the garbage littered both in the streets and on the green areas or on the land not occupied by constructions.

The paper presents the factors that influence the hygiene status of the city, how city cleaning is done, the perception of the population and the opinions of the different actors involved in the act of cleaning the city, the state of city cleanness. Also, the programs initiated by the environmental authorities, by the authorities of the local administration, by the service operators and by the nongovernmental organisations are presented, concerning, particularly, the education, stimulation, and making the population aware of the need to have a cleaner city.

